

По цей і по той бік

На тлі контрфорсної — ребристої — стіни люди в білому спецодязі, що працюють тут, здаються мурашками. Але ці ж люди в надзвичайно складних умовах підвищеної радіації за рекордно стислі строки спорудили це громаддя. За подібних обставин на планеті не будувалися досі жоден об'єкт. Ядерний джин, що вирвався з своєї „пляшки“-реактора, було загнано назад і „закорковано“ в залізобетонній одежині, з-під якої вже не чути його радіоактивного подиху. Подих можна відчутися лише всередині „саркофага“, стежачи за переморгуванням червонястих цифр на дозиметрах...

Санпропускник. Слово, незвичне і, мабуть, трохи страшне для слуху звичайного громадянина, який живе собі десь у Жмеринці чи Америці. Для 70-90 чоловік, які щоденно працюють всередині „Укриття“ і

на проммайданчику поряд з ним, проходження санпропускника — реальна і звична проза життя.

Перевдягшись у білий одяг і проминувши кілька охоронних постів, йдемо до „саркофага“. Над ним зависла снігова хмара — сталевого кольору, пухла. Але крізь хмару пробивається сонце, і шойно пофарбований, начебто вмитий сонячним світлом „саркофаг“ уже не здається таким грізним, як хмара над ним.

— Красень! — каже інженер, що супроводжує нас. І раптом ловиш себе на думці, що внутрішньо погоджуєшся з ним: блискучі ребра величної споруди, її „багатоходова“ геометрія справді по-інженерному чудові. Тільки людський розум міг створити те, що називається об'єктом „Укриття“ і, на жаль, те, що приховано ним...

Наближаємось до входу

в ті приміщення, де працюють люди. Юрій Данченко, інженер цеху радіаційно-технологічного контролю, пояснює:

— Зараз проводимо заміну старих електрокабелів на нові. Старі кабелі, особливо в сирих місцях, псуються. Роботи виконує підрядна організація — „Гідроенергомонтаж“.

З „умовно чистого входу“ підіймаємось уже по той бік товстезної стіни на „10-ту позначку“. Це офіційна назва. Вона лишлася тут з часів діючого енергоблока. Аби не створювати плутанини. Енергоблок атомної станції заввишки з 12-поверховий будинок, технологічні приміщення розташовані і нижче „нульової“ позначки, і, природно, вище. Об'єкт „Укриття“ — 4-й блок ЧАЕС, тільки приміщення в ньому поділяються на обслуговувані, періодичного розта-

ування персоналу та не обслуговувані.

На „позначці 10“ потрапляємо до кімнати, з якої здійснюється контроль за всім проммайданчиком навколо об'єкта і за дахом „саркофага“.

— Зараз тривають роботи третього — заключного — етапу герметизації покрівлі, — каже Юрій Данченко. — Тому й встановлено телевізійний контроль.

Так, там, нагорі, потрібні гранична зібраність, обережність, тверезий розрахунок. Інакше...

Немов відповідаючи на наші невиразні сумніви, „картинка“ на екрані монітора затремтіла, підстрибувала...

— Що це?

— Вітер. Заколисує відеокамери, — пояснив дозиметрист Олексій Шлюпиков. І, немов хвацький метеоролог, додав:

— Північний вітер...

З кімнати дозиметрів виходимо в знаменитий „золотий“ коридор, який дев'ять років тому з'єднав четвертий блок з третім. Нині він перероджений захисною стіною. Відчуваємо, наскільки весільний час: поблякли „золоті“ стіни, обшиті подекуди свинцевими листами, звисають з трубопроводів і перекриття пурпурово-червоні і ніжно-рожеві „язики“, „пелюстки“,

„сталактити“. Це сліди від пиловгамітних розчинів, які постійно розпилюють у приміщеннях, аби зв'язати радіоактивний пил.

Заміряємо в кількох місцях свого маршруту радіаційний фон: 0,3 - 0,5 мілірентгена на годину. Фантастика!

І ось ми входимо до колишнього „центру управління“ енергоблоком №4 — на блочній щит.

Тиша. Напівтемрява. Все накрито поліетиленовою плівкою. І напис фарбою на стіні, між приладів: „Прохід на БЩУ. 05 Р/ч. 16.06.86“. А нижче дописано, як колись на війні: „Прохід відкрито. Мін нема“. І прізвисько з військовим званням.

На тій війні наші батьки і діди перемогли. Перемогли ми і в 1986-му. Звичайно, наслідки будь-якої війни ще довго відчуваються, карбуються в пам'яті... Та життя триває. Ми повинні жити, аби не повторювати помилок. І тоді будемо непереможні.

Віктор ДЕМЕНЕВ,
Валерій ІНЮТІН (фото)

Редакція „Вогнів Славутича“ висловлює щирі подяки авторам цього репортажу за оперативну допомогу у підготовці спеціального випуску журналу.

